

Katedra Żywienia Człowieka
Uniwersytet Warmińsko-Mazurski

Komitet Nauki o Żywieniu Człowieka
Wydział V Nauk Medycznych
Polska Akademia Nauk

Polskie Towarzystwo Nauk
Żywnościowych

Śniadanie – jeść czy nie jeść? To nie jest trudne pytanie.

Lidia Wądołowska

lidia.wadolowska@uwm.edu.pl

www.uwm.edu.pl/edu/lidiawadolowska

Definicja

Co to jest śniadanie?

Rodzaj żywności:

- Żywność „stała” i/lub napój
- Żywność typowa i/lub nietradycyjna

Ilość żywności:

Ilość większa niż „śladowa”

Czas w ciągu dnia:

Specyficzna pora dnia,
najczęściej rano

Śniadanie – taka porcja spożytej żywności,
która dostarcza organizmowi
energii i składników odżywczych
w ilości istotnej z punktu widzenia pokrycia potrzeb organizmu.

Jak wygląda prawidłowy zestaw śniadaniowy?

Po pierwsze – urozmaicony.

Wskaźnik jakości śniadania (BQI)

Składowe wskaźnika BQI	Tak	Nie
1. Produkty zbożowe (pieczywo, śniadaniowe produkty zbożowe, ciastka)	+1	0
2. Owoce i warzywa (owoce, soki owocowe, warzywa)	+1	0
3. Produkty mleczne (mleko, napoje mleczne, jogurty, sery)	+1	0
4. Mała ilość żywności bogatej w mono- i disacharydy ¹ (cukru, dżemu, miodu)	+1	0
5. Tłuszcze bogate w jednonienasycone kwasy tłuszczowe (oliwa, oleje roślinne)	+1	0
6. Korzystna proporcja jednonienasyconych kwasów tłuszczowych do nasyconych kwasów tłuszczowych (powyżej mediany ²)	+1	0
7. Wartość energetyczna śniadania zgodna z rekomendacjami (20-25% wartości energetycznej dziennej diety)	+1	0
8. Produkty zbożowe + owoce + produkty mleczne w tym samym posiłku	+1	0
9. Wapń w ilości 200-300 mg ³	+1	0
10. Brak żywności bogatej w nasycone kwasy tłuszczowe i <i>trans</i> izomery kwasów tłuszczowych (masła, margaryny)	+1	0

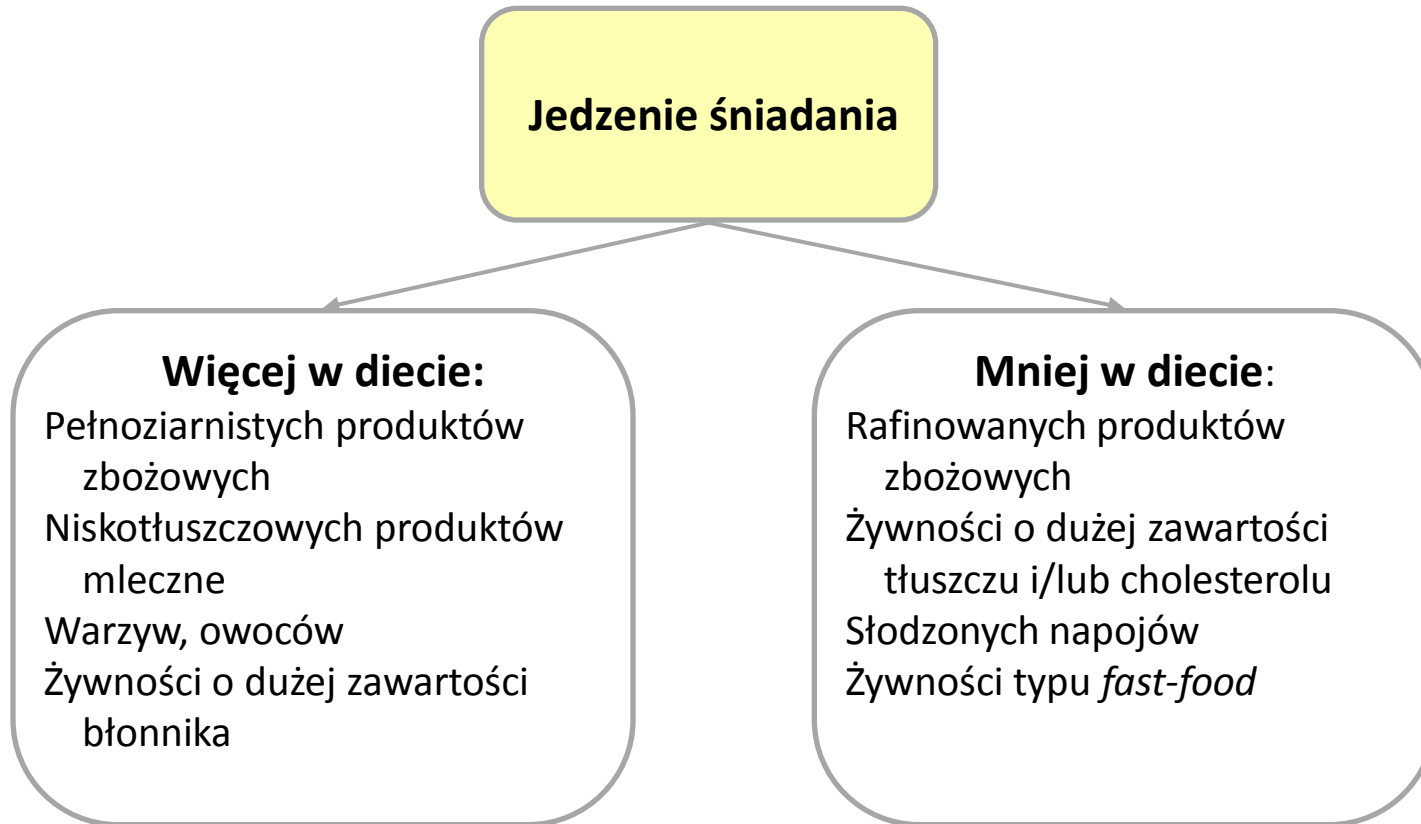
Interpretacja wskaźnika: **im więcej punktów, tym lepsza jakość śniadania**

¹mono- i disacharydy (np. glukoza, fruktoza, sacharoza, laktoza) poniżej 5% wartości energetycznej dziennej diety;

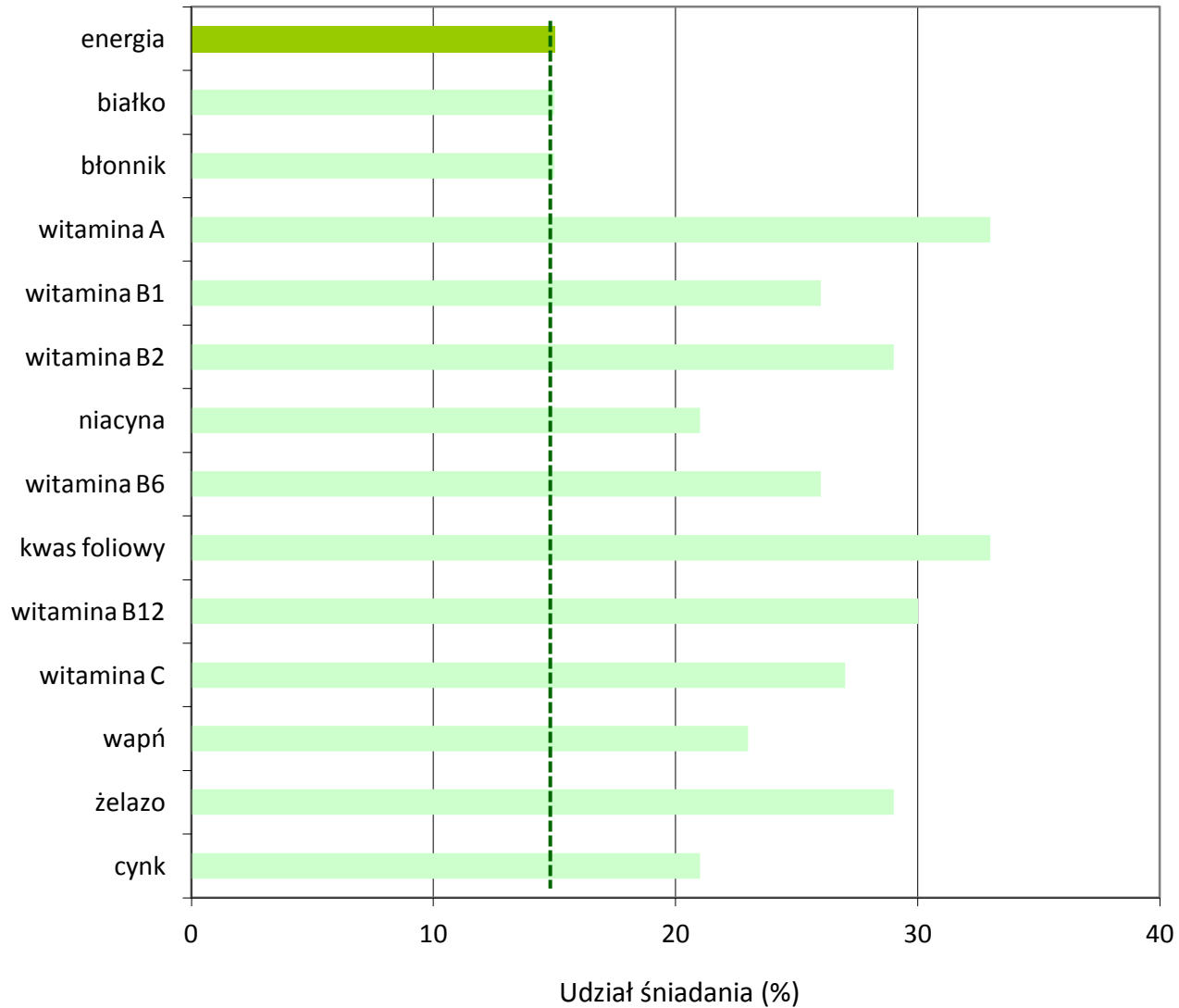
²proporcja powyżej wartości, którą posiada 50% badanej grupy osób;

³np. 1 szklanka mleka, 1 kubeczek jogurtu, 20 g sera, 250 g twarogu

Znaczenie śniadania dla jakości diety

Udział śniadania w wartości energetycznej i odżywczej diety (w %)

Niejedzenie śniadania i błędy w odżywianiu

Błędy w odżywianiu	Wzrost szansy (w %) występowania błędów w odżywianiu	
	Śniadanie czasami*	Śniadanie nigdy*
Rażąco małe spożycie błonnika	49%	89%
Codziennie spożycie słodzonych napojów	167%	153%

*w porównaniu z osobami jedzącymi śniadanie codziennie

Zalety jedzenia śniadania

Jedzenie śniadania jest związane z bardziej prozdrowotnym wyborem żywności w ciągu całego dnia i poprawia gęstość żywieniową diety.

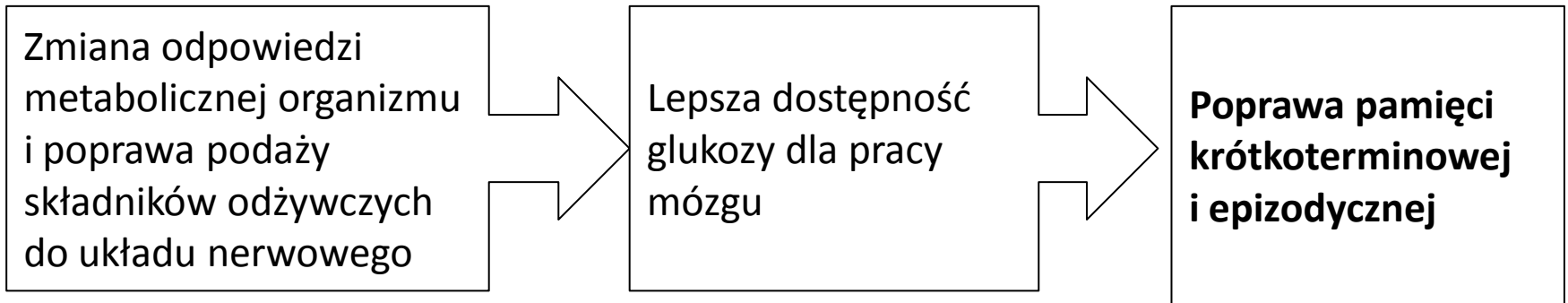
Regularne spożywanie śniadania sprzyja zwiększeniu spożycia warzyw i owoców.

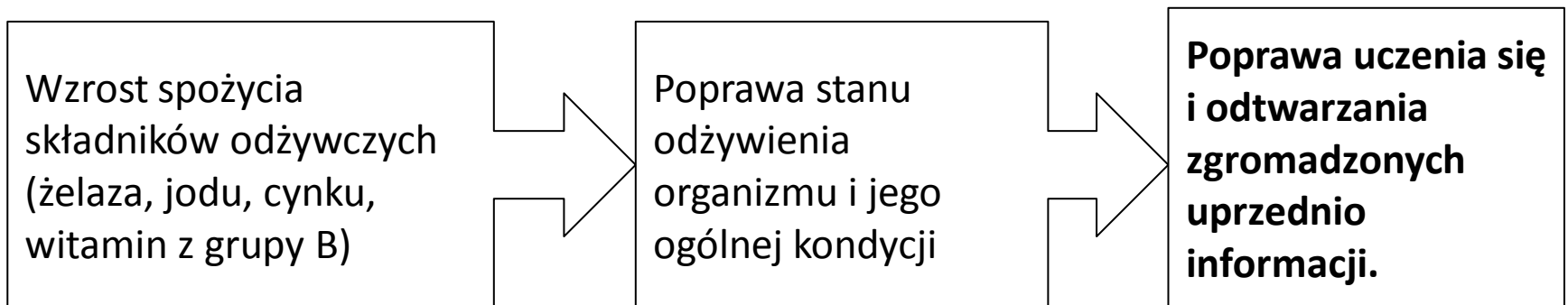
Wpływ śniadania na funkcje poznawcze

Dwa potencjalne mechanizmy

Działanie krótkoterminowe

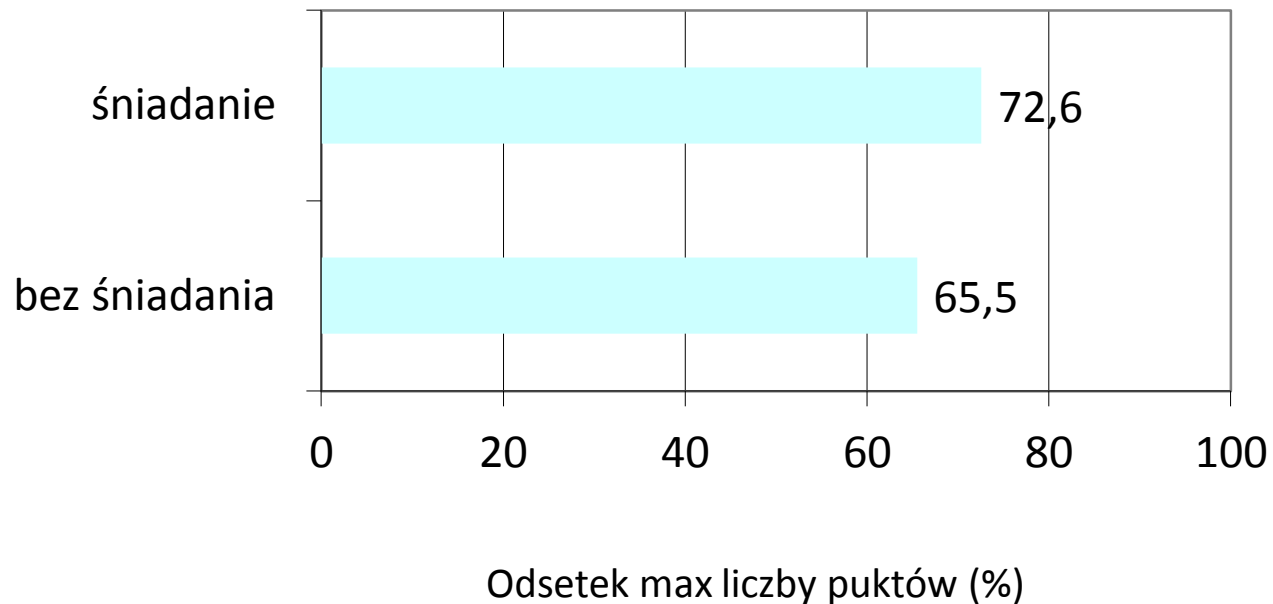

Działanie długoterminowe

Wpływ śniadania na oceny w szkole

Średnie wyniki z pięciu różnych testów pamięci wykonanych u studentów po zjedzeniu śniadania lub bez śniadania

Wpływ śniadania na funkcje poznawcze

Funkcje poznawcze i nastrój	× wpływ pozytywny – brak wpływu
Depresja (spadek)	×
Dobry nastrój i zadowolenie	×
Identyfikacja bodźców wzrokowych (spadek liczby błędów)	×
Koncentracja	×
Kreatywność, zdolność tworzenia idei	×
Nadpobudliwość (spadek)	×
Odczucie niepokoju	–
Odczucie spokoju	–
Pamięć krótkoterminowa i epizodyczna	×
Rozwiązywanie problemów	×
Zdolności matematyczne i arytmetyczne*	×
Zdolności werbalne	×

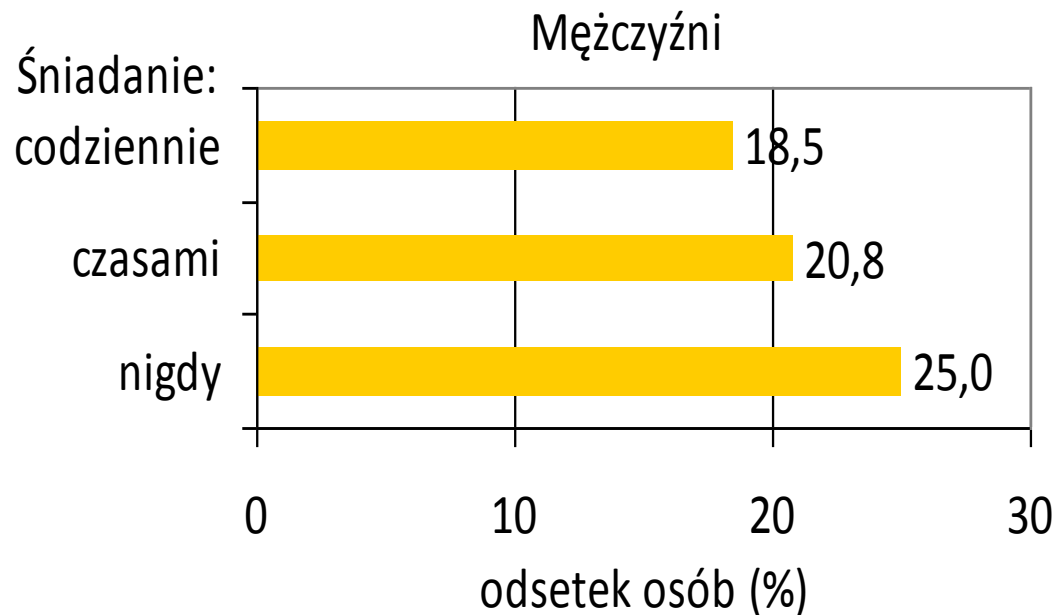
*możliwe współdziałanie z frekwencją szkolną (i ciągłością edukacji)

Wpływ śniadania na występowanie zaburzeń metabolicznych

Choroby	Spadek ryzyka chorób*	
	Śniadanie 4-6 razy/tydzień	Śniadanie codziennie
Nadciśnienie tętnicze	– 10%	– 16%
Zespół metaboliczny	– 11%	– 18%
Otyłość	– 15%	– 20%
Otyłość centralna	– 16%	– 22%
Cukrzyca typu 2	– 18%	– 19%

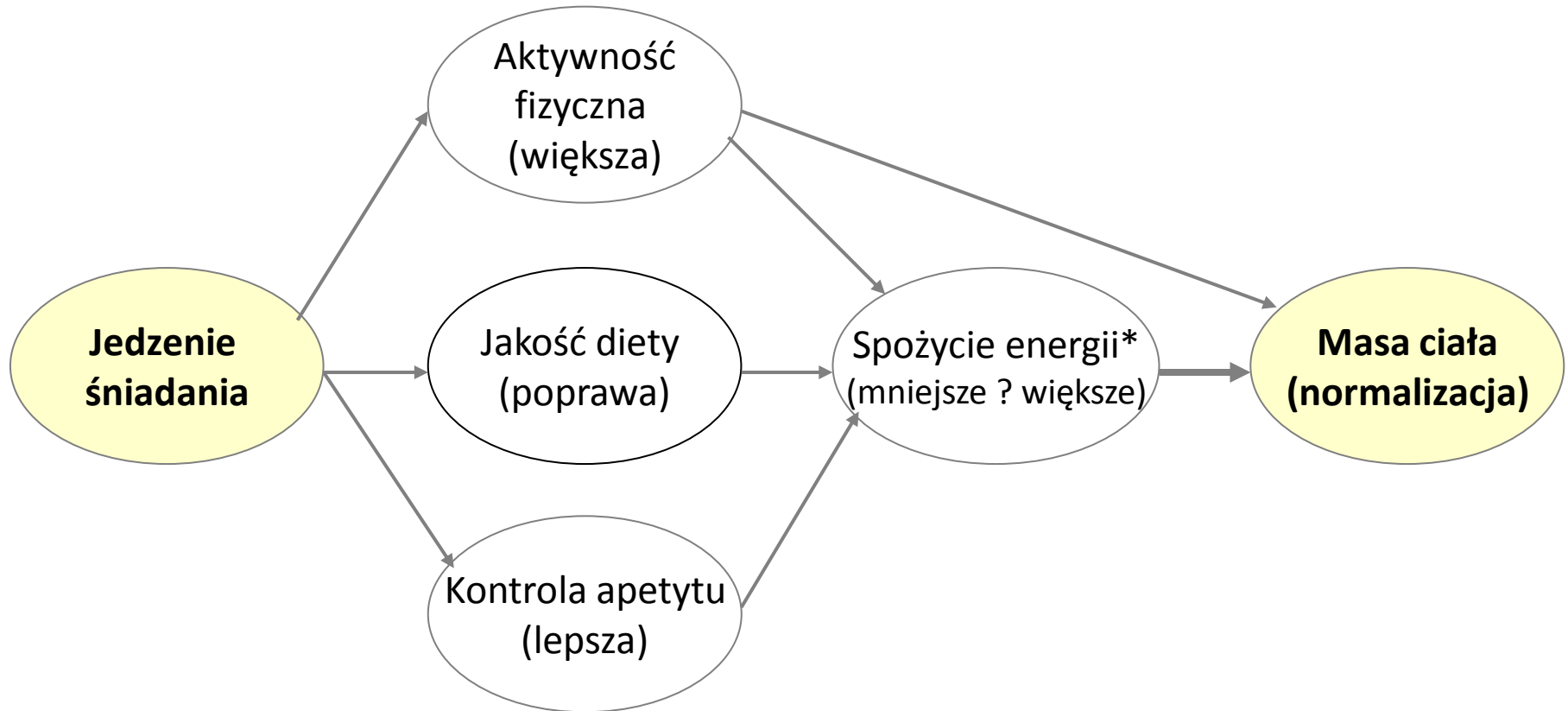
* w porównaniu z osobami jedzącymi śniadanie 3 razy/tydzień lub rzadziej

Wpływ śniadania na występowanie nadwagi

Im większa częstotliwość spożywania śniadania, tym bardziej prawidłowa masa ciała (BMI) i radsze występowanie nadwagi i otyłości.

Wpływ śniadania na masę ciała

*nie rozstrzygnięto wpływu jedzenia śniadania na wartość energetyczną diety, ale udowodniono korzystny wpływ jedzenia śniadania na normalizację masy ciała

**Regularne spożywanie śniadania
zmniejsza ryzyko występowania otyłości
od 30 % do 200 %,**

a dzieciom i młodzieży umożliwia bardziej harmonijny rozwój.

Kto nie jada śniadania?

Śniadanie częściej opuszczają:

- dziewczęta niż chłopcy,
- młodzież niż dzieci,
- dzieci z rodzin o niskim niż wysokim statusie społeczno-ekonomicznym,
- dzieci mieszkające w miastach niż na wsi.

Przyczyny niejedzenia śniadania:

- brak czasu rano,
- brak lub słabe odczuwanie głodu,
- potrzeba dłuższego snu,
- ograniczenia pokarmowe, np. odchudzanie, dążenie do utrzymania szczupłej sylwetki.

Podsumowanie

Główne korzyści dla zdrowia związane z jedzeniem śniadania:

- śniadanie poprawia gęstość żywieniową diety i jest wskaźnikiem prozdrowotnego stylu życia,
- śniadanie może pozytywnie wpływać na osiągnięcia poznawcze i nastrój w godzinach porannych,
- śniadanie może pozytywnie wpływać na profil metaboliczny krwi i zmniejszać ryzyko pewnych chorób przewlekłych,
- śniadanie korzystnie wpływa na masę ciała i zmniejsza ryzyko otyłości.

**Jedzenie śniadania decyduje
o zachowaniu zdrowia i podatności na choroby
oraz zdolności organizmu
do podejmowania wysiłku umysłowego i fizycznego.**